

Halász Előd halálára

Van Arnold Böcklinnek egy híres festménye.

A lenyugvó nap sugarai bronzvörös színbe burkolják a magányos sziklaszirteket, mely végső nyugalmat árasztva emelkedik ki a tükörsíma tenger sötétjéből. A sziklaszirt magasba törő fákat (talán ciprusokat) ölel körbe, errefelé tart az a magányos csónak, melynek elején egy fehér lepelbe burkolt alak áll. A festmény A holtak szigete címet viseli. Erre a szigetre szállította át a kérlelhetetlen révész, az Idő, Halász Előd professzort, 1997. június 28-án. Nem Szegeden született, s nem is itt halt meg, de itt élt és dolgozott közel negyven esztendőn át, 1945-84 között.

Sorsfordító idők tanúja volt. Nem sokkal a nagy világegés után, fiatal tanárként került Szegedre, az egyetem német nyelvi és irodalmi tanszékére. Nagy ambícióval látott munkához; az idősebb kollégák még most is emlegetik legendás Madách-kollégiumát, melyre még az orvos- és jogászhallgatók is tódultak. Aztán az illetékes elvtársak úgy találták, hogy Madách nekünk nem kell; erre Halász professzor – mert már 1948-tól egyetemi tanárrá nevezték ki – felhagyott a Madách-kutatással, összetépte jegyzeteit, s nekiállt szótárakat készíteni, mondván, a „der Tisch” az Thairfeldön is „der Tisch”. Nemzedékek tanultak – s jó ideig fognak is tanulni – az általa készített szótárakból, melyek közül a nagyszótár immár CD-Rom-verzióban is napvilágot látott. Ő századunk magyar-német lexikográfijának talán legnagyobb alakja. Valószínű, hogy az igényes szakmai munkát lehetetlenné tevő politikai és szellemi állapotok döntő szerepet játszottak abban, hogy az évek, évtizedek folyamán kialakult benne az a sajátos, az iparszerűen művelt tudományosságot illető, „halászos” fintor, keserű grimasz és gúny, amelynek oly sokszor és oly sokunknak tanújelét adta. Szaktudós a szó szoros értelmében soha nem lett belőle, mert lényé valamilyen tudós, a művész és az esztétikai életstádium elemeiből tevődött össze. Habár rengeteget dolgozott – egy-egy átmulatott éjszaka után hajnaljában, ha valaki a Szentháromság utcán hazafelé ballagott, gyakran

láthatta, hogy dolgozósbábájában még mindig ég a lámpa –, a felhalmozott roppant tudás a közönséghez vezető csatornákat sokszor mégsem találta meg, így szorult az a külvárosi kiskocsmák asztalai mellé; egy-egy Halász-Suki beszélgetés fültanújának lenni, kedélyes poharazás mellett, többet ért sok szakszeminariumnál.

Eközben persze kiteljesedett a szakmai-akadémiai karrier is, amit a szerkesztőségi, tudományos testületi tagságok, és a külföldi meghívások is mutatnak. 1971-ben jelent meg első kiadásban A német irodalom története című átfogó kézikönyv, amely szintézisét képezi kutatásainak. Halász professzor abból a szellemtörténeti-hermetikai iskolából származott, amely főleg a két világháború között terjedt el Magyarországon, kedvenc professzora pedig Thienemann Tivadar volt. Az újabb irodalomelméleti irányzatoktól idegenkedett, s ez nemcsak szakmai, hanem olykor emberi konfliktusoknak is forrásává vált.

Személye körül legendák szövődtek, melyek megformálásához természetesen ő maga is hozzájárult. „Városképi jelentőségű” jelenséggé változott ez a mindig fess, elegáns úriember, aki galambszürke öltönyt viselt sétáltatni Pollit, a közmondásosan hochintelligens pulikutyát, aki kizárólag csak a rossz embereket harapta meg. A felszíni különbség mögött azonban csak kevesen vették-vették észre a nemzeti közeli hírvő tudóst, kinek kisujjában ott volt az európai kultúra, s aki külföldön sokkal nagyobb szakmai hírnévről örvendett, mint idehaza.

Elment Halász professzor is. Személyében egy olyan ember távozott közülünk, aki a szó szűkös értelmében vett szaktudományos iparkodás mellett/helyett többre becsülte a sokoldalú, egyetemes műveltséget, a citációs index külsődleges cícomja helyett pedig az önmagáért való, gyönyörűséget okozó, hasznatlan – s ezért nélkülözhetetlen – tudást.

77 évet élt – sokunk épülésére.

Csejtei Dezső

Halász Előd temetése holnap, pénteken 10 óra 30-kor lesz Budapesten, a Farkasréti temetőben.

● Ma: Tisza Volán-nap a vásáron

Miből lesz a 4 milliárd?

Mars tér: igazi közlekedési centrum. Persze nem csak itt fordul meg a Tisza Volán 354 autóbussza... (Fotó: Nagy László)

Az ókori rómaiak ugyebár azt mondogatták, hogy hajózni pedig kell. Tehették, hiszen volt tengerük bőven. Viszont egyetlen jogszabály sem írta elő számukra, hogy mondjuk Kövegyről beszállítsák a polgárt Makóra, vagy éppenséggel a Szeged-Tarján telepi lakost az Anna-kúthoz. Így aztán ne csodálkozzunk azon, hogy új évezredünk felé araszol, s éjjel-nappal közlekedő világunkban az antik jelszó így módosult – legalábbis a Tisza Volán Rt. üzleti köreiben –: buszozni pedig muszáj. Mégpedig mind magasabb színvonalú szolgáltatást biztosítva.

De vajon a mai gazdasági körülmények között mennyire tud megfelelni a követelménynek az ország egyik legnagyobb közlekedési társasága? – kérdeztük dr. Szeri István vezérigazgatótól a Szegedi Nemzetközi Vásáron felállított Szolgáltatók Házában, ahol éppen ma tartja cégük szakmai napját.

A vezérigazgató – a cégmustra bevezetőjében – előbb a Tisza Volán Rt. legfontosabb adataival szolgált. Ezek szerint a szegedi központi társaságnál jelenleg 1 ezer 400 dolgozó veszi föl nap, mint nap a munkát Csongrád megye egész területén. Ugyanis Szeged mellett Hódmezővásárhelyen, Szentesen, Makón, Csongrádon és Kisteleken is megtalálható kirendeltségük. A cég ma 354 autóbusszal rendelkezik, s mintegy ötven egyéb

gépjárműveik száma. Ezek között megtalálható számos speciális autó, mint például a szabályos parkolásra szoktató „lopókocsi” is.

A Tisza Volán Rt. jelenleg 13 befektetésben érdekelt, jegyzett tőkéje 722 millió forint, míg saját vagyona meghaladja az 1,7 milliárdot. Ilyen anyagi háttérrel az idén 650 millió forintos beruházási programot valósítanak meg, s e tekintélyes összeg 70 százalékát buszok vásárlására fordítják. Ennek köszönhető, hogy a megye, no meg az ország útjain 23 új busz tának fel a cég embélével díszítve. S bár a Tisza Volán Rt. megyei cég, valóban nem túlzás az országot említeni, hiszen távolsági járatai ma már eljutnak – Tatabánya kivételével – minden megyeszékhelyre, s emellett 13 azon, más megyében található, városok száma, amelyeket közvetlen járat köt Szegedhez. A Budapesti Volán után a második legnagyobb járatsűrűséggel rendelkező társaság a Tisza Volán – említette a vezérigazgató.

Persze, itt helyben még inkább fontosnak tartja a polgár, hogy Csongrád megye minden települése részese a helyközi buszforgalomnak. S azt: a Tisza Volán többéves fejlesztési koncepciójának eredményeként ma már csak az öregebbek emlegethetnek ama „fapados” Ikarusokra. Helyükbe pedig a legkorszerűbb Ikarus márkák léptek, s immáron megtalálható a cég járműparkjában a Neoplan éppúgy, mint a Scania is.

Az ilyen buszcsodák nem

kerülnek el a társcegeket sem. Amiben viszont országosan, sőt Közép-Európában is egyedülálló a Tisza Volán: olyan környezetbarát buszprogramot kezdett tavaly, amely eredményeként már két földgázüzemű autóbussz – közkeletű nevén: teve... – fut Szeged útjain, s három év alatt szeretnék elérni, hogy 25 ilyen járművel rendelkezzen a városi közlekedés.

Bár a Tisza Volán Rt. ide tervezett árbevételének – ami négy millárd forint felé közelít... – mintegy 80 százalékát a buszközlekedés biztosítja, a cégvezetés nagy gondot fordít arra is, hogy a többi üzletágban is tisztességgel mellettel folyék a termelés.

A járműjavító-ipari üzletáguk már 14 világcéggel áll közvetlen kapcsolatban, s az idén új szerződéses partnercéggént jelent meg a Tisza Volán palettáján a Knorr (viagyazat: nem levespor – fékszerelvény!), a Rába, míg a Voith céggel éppen ma írják alá együttműködési megállapodásukat. Ami pedig a járműjavítás milyenségét illeti: a Tisza Volán – a tehergépjárművek felújításával foglalkozó cégek közül az országban elsőként – megszerezte az ISO 9002-es minőségbizonyítványt, ami garancia arra, hogy a legszigorúbb normák szerint látják el feladataikat. Természetesen nem csak saját járműparkjuk szervizelésékor, hiszen ma már a külső megrendelők előtt is szélesre tárva a Tisza Volán kapuja.

S ezzel élnek is az üzleti partnerek. Bizonyítja az is,

hogy sokan keresik fel alkatrész kis- és nagykereskedésüket, s például a küljárati buszok megrendelése rohamosan növekszik. Ez utóbbi különösen azért, mert – mint a vezérigazgató mondta – mind technikai, mind személynél feltételeikben a konkurencia fölé tudtak nőni. De hasonlóan nagy forgalmat bonyolított le a Tisza Volán Rt. utazási irodája, az Alföld Tours is, amely belföldön – többek között – nagy hangsúlyt fektet a konferencia- és gyógyturizmusban rejlő lehetőségek kihasználására, s emellett tud megrendelőinek közép és felső kategóriájú külföldi utakat is biztosítani.

S hogy mit hozhat a Tisza Volán-jövő? Például a privatizáció folytatását, amely azal is járhat, hogy Csongrád megye települései immáron részvényesként is betekinthetnek majd a cég életébe. Amiről még egy nyílt titkot nyugodt szívvel elárulhatunk: hosszú idő óta mindig nyereséges évet zár, s az idén 19,5 millió hasznót remélnék munkájuk nyomán.

Végül pedig a mai szakmai napról: a Szolgáltatók Házába kilátogatók délelőtt 11 órától a társaság életéről kapnak széles körű tájékoztatást, 12 órától a műszaki tevékenység lesz a központi téma, 13 órakor írják alá a Tisza Volán Rt. és a Voith-Magyarország Járműtechnika Kft. együttműködési megállapodását, majd délután 2 órától a személyszállítási, idegenforgalmi és egyéb tevékenységekről kérdezhetnek az érdeklődők.

Bátyi Zoltán

● Pusztamérges (MTI)

Pusztamérges önkormányzata tanyarehabilitációs programot hagyott jóvá: a mintegy 1300 lakosú községhez tartozó 300 tanyát az idegenforgalmi igényeknek megfelelően felújítják.

Börscsök Antal polgármester elmondta, hogy a tanyák tulajdonosai, amennyiben részt vállalnak a programból, s készek saját pénzükből is áldozni, házanként másfél millió forintot kap-

● Egy falu „lép”

Tanyarehabilitáció

nak a felújításra. Az üresen álló épületeket meghirdették, a felhívásra az ország számos területéről jelentkeztek már érdeklődők.

Az önkormányzat pontosan meghatározta a követelményeket. Fel kell újítani az épületeket, a hozzájuk tartozó 1 holdas területet pedig bekeríteni. A tulajdonosnak a tanyán kell laknia, s vállalnia kell a gazdálkodást, például

óshonos állatok tartását, az eredeti természeti környezet visszaállítását. A helyi vezetés ugyanis azt szeretné, hogy a községbe érkező hazai és külföldi vendég igazi magyar tanyavilágot lásson, rendet és tisztaságot. A több évre szóló program tervezett költsége 411 millió forint. Ezt a pénzt minisztériumi és egyéb pályázatokon szeretné

Villámcsapás

Kedden délután Mártélyon agyonütötte a villám az egyik, a családjával nemrégiben a Tisza-part Campingbe nyaralni érkező, 16 éves gyereket. Három társa élve megúszta a természeti csapást, melyből nekik is jutott. Az áldozat a viharos időben karbonszálas bottal horgászott, s ez okozta a vesztét.

Nemrégiben több fővárosi család is érkezett a mártélyi Tisza-part Campingbe, hogy nyaraljanak egy kicsit. A vendégek gyermekei közül négyen kedden délután horgászni mentek. Az egyik tizenhat éves fiú karbonszálas bottal várta a villámlo időben, hogy ráharapjanak a halak a csalijára. Három társa egy közeli, gomba alakú napernyő alatt állt, amikor – 15 óra 30 perc körül – becsapott az egyik villám. A többmillió volt feszültségű villámcsapás a horgászó fiú könyökén belépett a testébe, s átlósan hatolt át a szervein. Ennek következtében életét veszítette. Ugyanennek a villámnak az ereje a közelben várakozó három gyerek közül még megütötte a két nagyobbakat, akik elvesztették az eszméletüket.

Dr. Bende István vásárhelyi rendőrkapitány 29 éves szolgálata óta egyetlen villámcsapás okozta halálesetre emlékezett csak. A rendkívüli halált vizsgáló rendőrség megállapítása szerint a villámot valószínűleg az elektromosságot jól vezető karbonszálas horgászbot vezette használójához. Mint azt a hosszú ideje horgászók egyikétől megtudtuk, valamennyi szénzálas horgászbotra elhelyezi a gyártója azt a sárga alapon fekete villámot mutató piktogramot, s a szöveges (gyártótól függően német vagy angol nyelvű) figyelmeztetést, amire kioktatják a horgászvizsgára készülők is. E szerint nagyfeszültség alatt, illetve villámveszély esetén tilos ezt a botot használni. A balesetet túlélő három gyermeket a mentők a vásárhelyi Erzsébet kórház gyermekosztályára szállították.

– Kedden 17 óra körül vetjük fel azt a három gyereket – tájékoztatta lapunkat tegnap délelőtt dr. Vörös-Baranyi Mária ügyeletes gyermekorvos. – Már mindhárom eszméletlenül voltak, de elmondásuk szerint a két nagyobb korábban elájult a villámcsapás következtében.

● Milyen állapotba kerültek önkökhöz?

– Az első vizsgálat szerint jó volt az állapotuk, belső szervei, fizikális, idegrendszeri elterést nem találtak.

● Milyen következménye lehet a villámcsapásnak?

– Az idegrendszer és szív sérülhet meg ilyen esetekben. Egyelőre jó mindhármuk állapota.

● Mennyi idő alatt gyógyulhatnak fel teljesen?

– Erre egyelőre semmit sem tudok mondani, hiszen a villámcsapásnak későbbi kihatása is lehet. Ha semmi sem történik velük, akkor három nap szoros megfigyelés után kiengedjük őket.

Korom András

Visszahívták

● Budapest (MTI)

Az ÁPV Rt. Igazgatósága visszahívja Lascsik Attilát a Mezőhegyesi Állami Ménesbirtok Rt. Igazgatóságából. A privatizációs szervezet vezető testülete szerdán döntött az ÁPV Rt. egykori vezérigazgatójának ügyében.

VISZONTÉLADÓINK FIGYELMÉBE!

KONTAVILL-AKCIÓ
(JULIUS 10-24-ig)

10% ÁRENGEDMÉNNYEL A NETTO NAGYKER. ÁRBÓL!

TIT N
Csongrád megyei Ertekezési Centrum
Diszkont Áruház
Szeged, Bakay N. utca 52.
Tel.: 62 326-647
Nyitva: hétfő 8-17-ig, sz 8-13-ig

titan@drava.dravanet.hu www.titan.hu